

2.6

Ikke-kommersielle bestander

2.6.1 BUNNDYR

Havforskningsinstituttet har oppdatert koralldatabasen og produsert nye kart over forekomsten av *Lophelia*-korallrev i norske farvann. De siste årene er det først og fremst midtnorsk sokkel som er undersøkt, og det beskrives stadig nye og store kaldtvannskorallrev.

Jan Helge Fosså
jhf@imr.no

I forhold til havområdets størrelse og den store variasjonen i vannmasser, dyp og bunnforhold, er det gjort få studier av bunndyr i Norskehavet. Kaldtvannskorallrev bygget av *Lophelia*, som på norsk kalles glasskorall eller steinkorall, finnes langs nesten hele norskekysten; fra svenskegrensen i sørøst (figur 2.6.1.1) til og med Finnmark i nord. De finnes i mange fjorder, på kontinentalsokkelen og langs kontinentalskråningen. Kaldtvannskorall vokser vanligvis i dybdeområdet 200–400 m på skrenter ned mot fjordbunnen, på terskler og på fjellpartier som reiser seg opp fra en ellers flat bunn.

Norge har de største revene og de tettste forekomstene vi kjenner. I Trondheims-

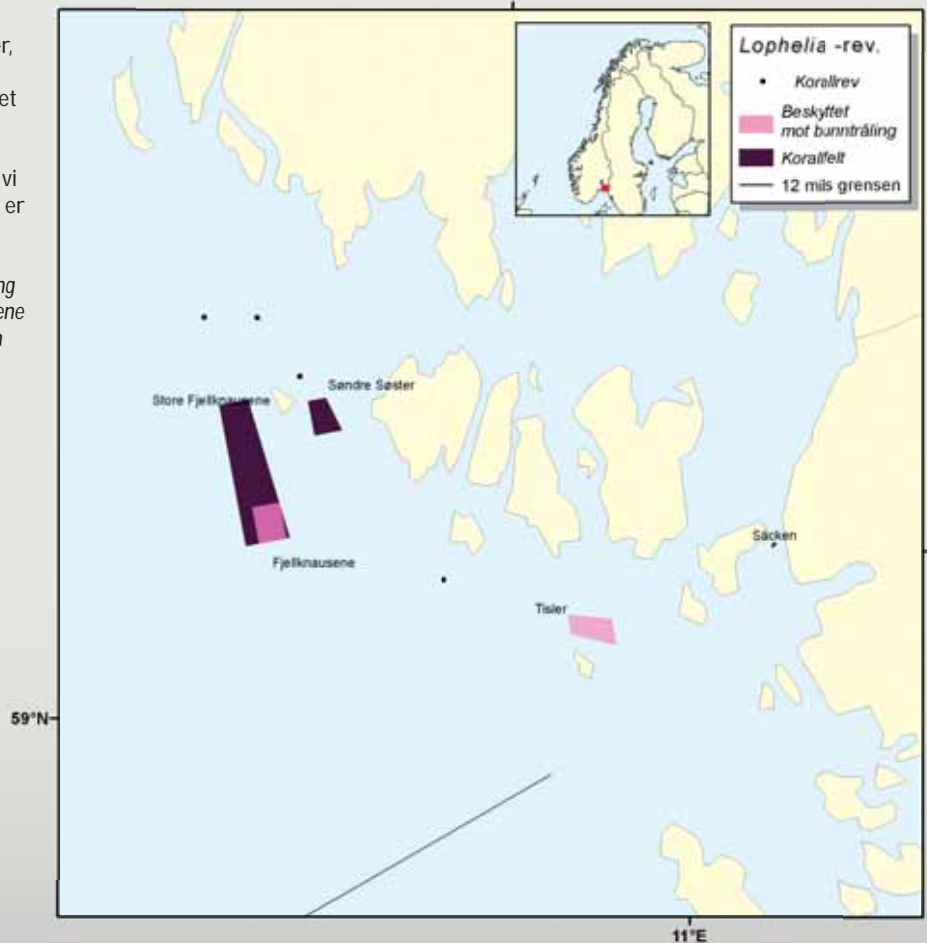
fjorden ligger verdens grunneste forekomst på ca. 40 m. Det vernede Røstrevet er den største sammenhengende forekomsten (figur 2.6.1.2), mens Korallen nordvest av Sørøya i Finnmark er verdens nordligste (figur 2.6.1.3). Det er ikke registrert noen rev på strekningen Ytre Oslofjorden–Ryfylke. Den sørligste forekomsten på Vestlandet er et rev ved inngangen til Sandsfjorden i Ryfylke. Det er spesielt fra Stad og nordover vi finner de største og flotteste revene. Her ligger flere områder som har vært spesielt godt beskyttet mot bunntåling: Sularevet, Iverryggen og Røstrevet. Til og med på den nordlige yttergrensen ser *Lophelia* ut til å trives svært godt. Korallen er et flott rev, selv om deler er knust av bunntåling.

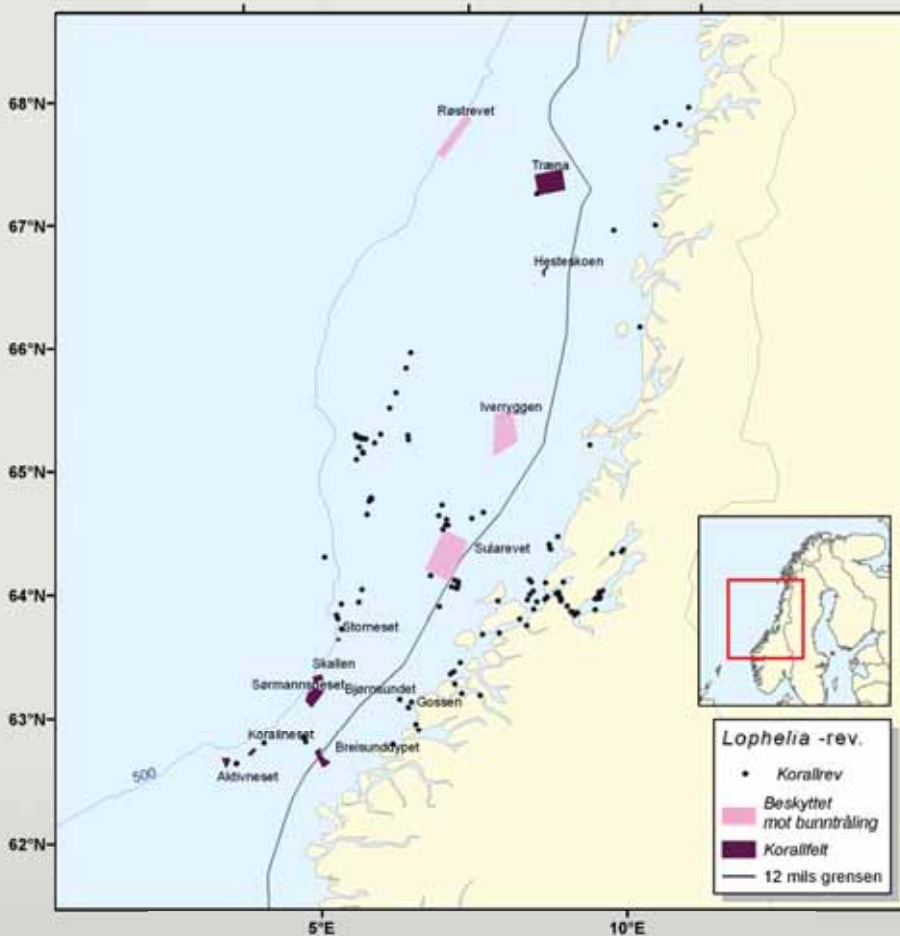
Korallrev har som regel et stort artsmangfold, og er regnet som gode fiskeplasser.

Figur 2.6.1.1

Kartutsnittet viser korallrevene i Hvaler, Østfold. Her er to områder stengt for reke- og krepsfiske med trål: Tislerrevet og Fjellknausene. Ved Fjellknausene er imidlertid korallfeltet mye større enn området som er stengt. Hele feltet har vi kalt Store Fjellknausene. På svensk side er det lille revet Säcken vernet.

In eastern Norway close to the Swedish border, two reefs are closed against trawling for crustaceans; Tisler Reef and Fjellknausene Reef. In addition a tiny reef named Säcken on the Swedish side is protected.

Figur 2.6.1.2

Kartutsnittet dekker kysten og kontinentalsokkelen fra Sogn og Fjordane til Lofoten. På sokkelen er det tre relativt store områder som er vernet mot bunntåling; Sularevet, Iverryggen og Røstrevet. I tillegg til disse er en rekke andre viktige korallfelt navngitt på kartet. *Mid Norway has a wide shelf with many important reefs such as the Sula Reef, Iverryggen Reef and the Røst Reef. They are closed against bottom trawling. It seems that this section of the shelf has the densest and some of the largest Lophelia reef complexes worldwide.*

Revene er sårbare for en del menneskelig aktivitet. De viktigste innenfor fiskeriene er bunntåling, garn- og linefiske. For oljevirksomheten er det utslipp av kjemikalier, prøveboring, rørlegging og opprettelse av andre strukturer på havbunnen. Oppdrettsanlegg i fjordene kan også representere en belastning for nærliggende rev. Det skyldes store utslipp av næringsstoffer og organisk materiale som synker til bunnen i nærområdet. For å forvalte naturressursene på havbunnen best mulig, er det derfor viktig å vite hvor korallforekomstene er. Også andre naturtyper, som for eksempel svampområder, er sårbare og viktige å forvalte. Den økologiske betydningen og lokalisering av svampområdene er imidlertid utilstrekkelig undersøkt og tas ikke med her.

Havforskningsinstituttet har revidert og kvalitetssikret koralldatabasen. Dataene er samlet inn i løpet av en 12-årsperiode og består av vitenskapelige registreringer som inkluderer instituttets egne kartlegginger, opplysninger fra fiskere og registreringer fra oljeindustrien, spesielt fra Statoil.

Databasen inneholder mer enn tusen regis-

treringer, men det er stor forskjell på hvor god dokumentasjon og hvor mange korallrev som skjuler seg bak hver registrering. Et punkt i kartet kan representere et lite korallrev på noen få titalls kvadratmeter. Det vi kaller et korallområde kan inneholde mer enn tusen store korallrev. Hvert enkelt område kan være 10 000–15 000 m² stort. Træna er et slikt område med svært mange korallrev. Usikre og ikke-dokumenterte opplysninger fra gamle opptegnelser, fiskere, oljeindustri og instituttet er tatt ut av databasen.

Kartene som nå gjøres tilgjengelig består av tre kategorier:

Kategori 1 er korallområder hvor det er forbudt å bruke bunntål. Revene er navngitt og godt dokumentert med høyoppløselige bunnkart fra multistråleekkolodd og videoobservasjoner. For Iverryggen mangler høyoppløselig bunnkart.

Fiskerimyndighetene har vernet følgende områder mot tråling:

- Tisler (Østfold)
- Fjellknausene (Østfold)

- Sularevet (Sør-Trøndelag)
- Iverryggen (Nord-Trøndelag)
- Røstrevet (Nordland)

I tillegg er korallrevet Selligrunnen på Tautrarryggen i Trondheimsfjorden vernet med medhold i naturvernloven.

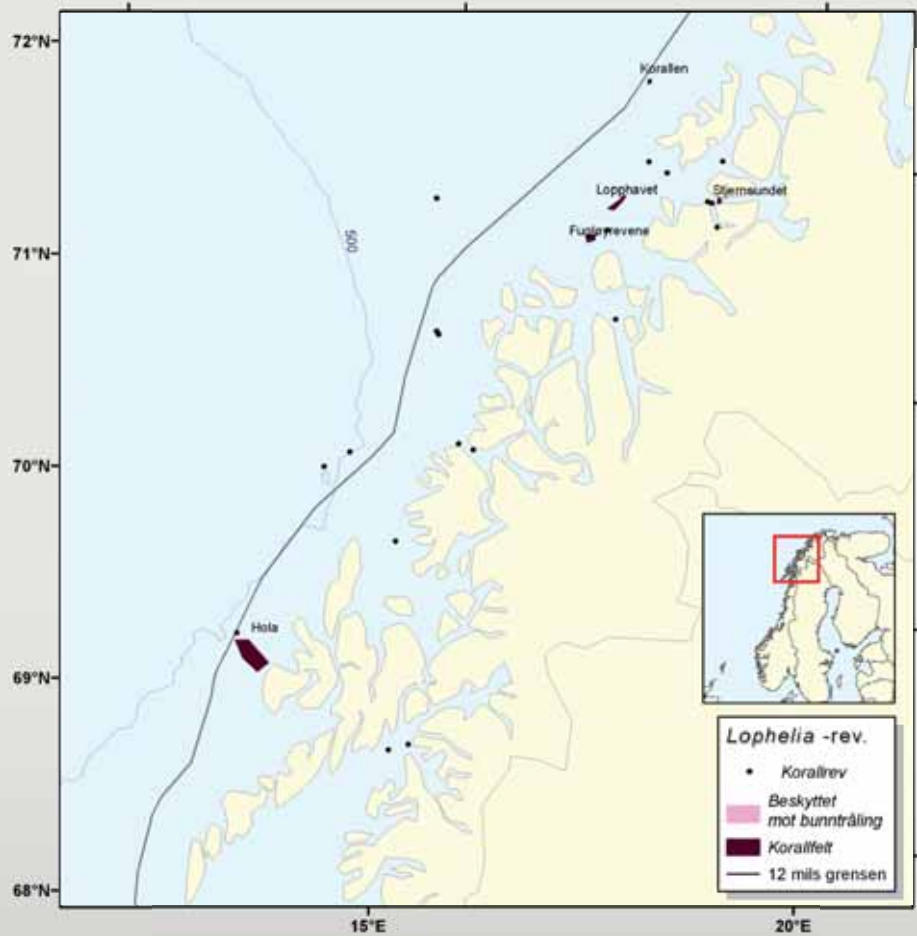
Kategori 2 er korallområder uten spesielt vern mot bunntåling, men som er godt dokumentert. Disse revene er presentert som et areal og navngitt. For noen av områdene har vi høyoppløselige bunnkart. Områdene langs Storegga og Aktivneset–Storneset er i liten grad dekket med gode kart. Ellers er tilstedeværelsen av koraller dokumentert med opplysninger fra fiskere. Opplysningene er bekreftet av videoundersøkelser av Havforskningsinstituttet eller av videoinspeksjoner av MAREANO og oljeselskaper som Statoil og Hydro. Opplysninger fra fiskere som ikke er bekreftet med video eller på annen måte, er ikke tatt med på disse kartene.

Områdene er:

- Store Fjellknausene (Østfold)
- Søndre Søster (Østfold)

Figur 2.6.1.3

Fra Lofoten til og med deler av Finnmark er det en rekke viktige korallforekomster som Hola utenfor Vesterålen, Fugløyrevene og Lopp-havet samt Korallen nordvest av Sør-øya (verdens nordligste korallrev).
 From the Lofoten Islands in the south to Finnmark in the north, several important coral areas are identified and named; Hola off Vesterålen, the Fugløy Reefs, Lopp-havet, Stjernaundet and Korallen; the northernmost coral reef in the world.

- Aktivneset (Møre og Romsdal)
- Korallneset (Møre og Romsdal)
- Breisunddypet (Møre og Romsdal)
- Sørmannsneset (Møre og Romsdal)
- Skallen (Møre og Romsdal)
- Storneset (Møre og Romsdal)
- Bjørnsundet (Møre og Romsdal)
- Goosen (Møre og Romsdal)
- Hesteskoen (Nordland)
- Træna (Nordland)
- Hola (Nordland)
- Fugløyrevet (Troms)
- Lopp-havet (Finnmark)
- Stjernaundet (Finnmark)
- Korallen (Finnmark)

Kategori 3 er korallrev tegnet som punkter uten navn. Disse revene er dokumentert med høyoppløselige kart eller videoundersøkelser. Kilden kan være Havforskningsinstituttet, MAREANO, vitenskapelig litteratur eller oljeselskap.

Etter hvert som nye rev blir kartlagt registreres de av Havforskningsinstituttet.

Figur 2.6.1.4

Et typisk korallhabitat i Norge inneholder også en rekke andre arter. På dette fotografiet ser vi *Lophelia*-koraller (hvite), sjøtrær (lyserøde), svamper (midt i bildet) og hydroider (små busker med svart stilk).
 A typical *Lophelia*-reef contains a variety of species, such as gorgonians, sponges and hydrozoans seen on this photo.

Foto: Havforskningsinstituttet

Bottom Fauna

The Institute of Marine Research has revised and quality-secured the database with *Lophelia* coral reefs and produced new maps of the distribution in Norwegian waters. Considering the size and the variation in water masses, depth and sea-

bed substrate, there have been relatively few studies of the benthos in the Norwegian Sea. In recent years it is first of all the shelf areas that have been studied, and new and large *Lophelia* reefs are still detected and documented.